

"Proletarec"
je delavski list za
misleče čitatelje

PROLETAREC

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

OFFICIAL ORGAN OF JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

Drugi nejstarejsi
jugoslovanski
socialistični list

STEV.—NO. 1148

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL, 12. SEPTEMBER (SEPTEMBER 12,) 1929

Published Weekly at
3639 W. 26th St.

LETO—VOL. XXIV.

VZOR ORGANIZACIJE V NEMČIJI

Najjačja socialistična stranka na kontinentu, prva v državi po moči in vplivu

"ZEPPELIN" IN "BREMEN" NI EDINO ČEMUR SE DIVI SVET, KI SIMPATIZIRA Z NAPREDKOM NEMČIJE PO VOJNI.

Nemška socialistična stranka ima nad 950,000 članov, 196 velikih listov, tiskarne, knjigarn, dvorane, in moč, ki je respektirana.

Nemčija je dejela organizacije ne samo v tehniki in gospodarstvu, nego tudi v politiki. Nemško delavstvo nima samo močnih, vznornih strokovnih organizacij, nego je organizirano tudi politično kakor primeroma v malo kateri deželi na svetu. Pozornost sveta je obrnjena na delavsko stranko Anglije, od kar je na vladu; ker je pač Anglija mogočna in vplivna, toda tudi v Nemčiji ima socialistična stranka odločajoč vpliv, in če ne bi komunisti s svojim demagagičnim razvajanjem pripomogli v marsikakšnem volilnem boju do zmage eni ali drugi kapitalistični stranki, bi bila socialistična stranka v Nemčiji tako močna, da ne bi potrebovala sodelovati v koalicijski vladi.

Nemška socialno-demokratična stranka ni kaka rahlo organizirana politična stranka, kakor je bila v tej deželi npr. Konferenca za progresivno politično akcijo, ki je l. 1924 posegla v predsedniške volitve s svojim kandidatom La Follettom, temveč je to stranka, ki je organizirana na vseh poljih svojih aktivnosti tako vzorno, kakor le malokatera politična stranka.

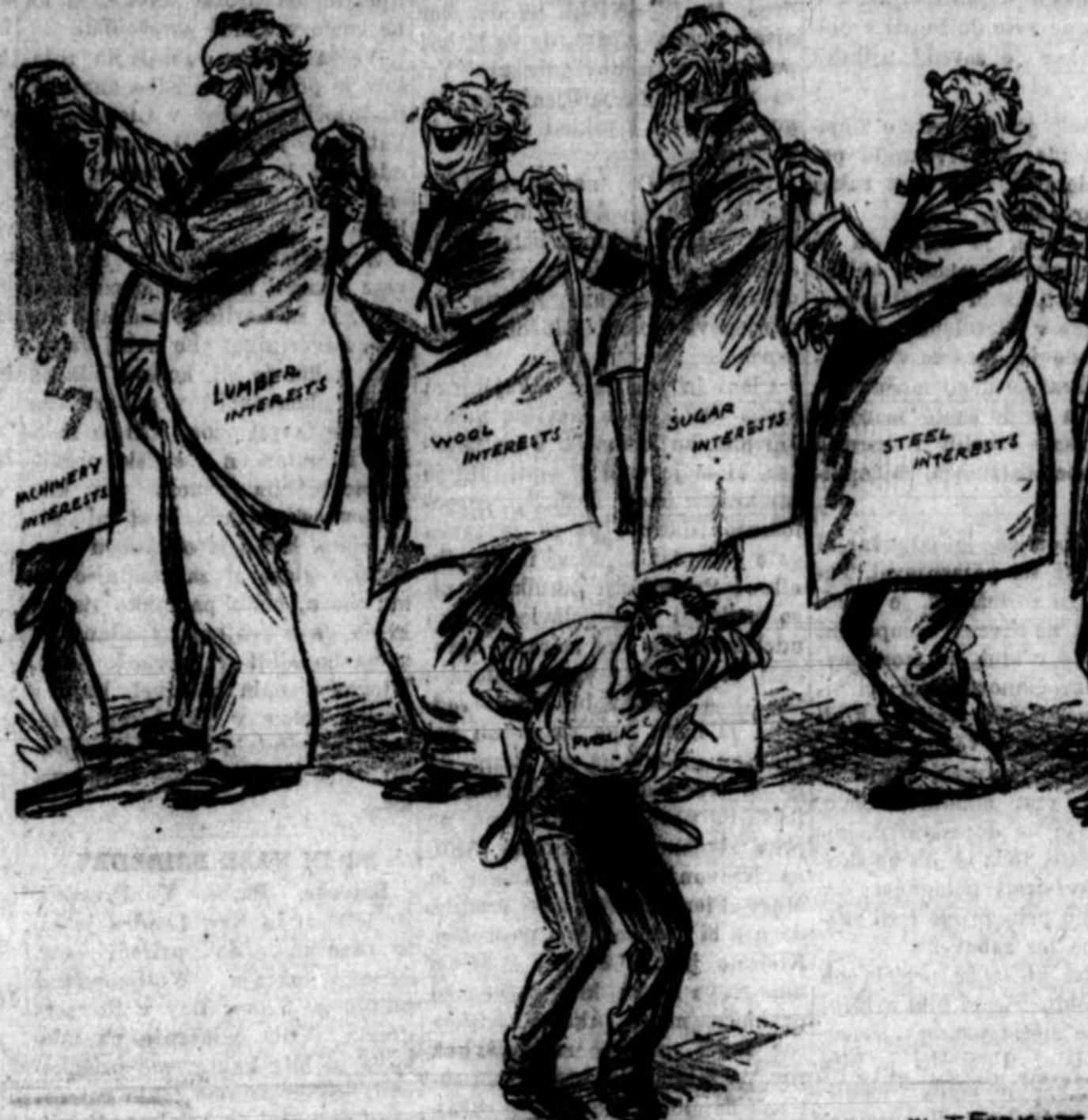
Ima nad 950,000 direktnih članov, in v teku je kampanja, da se to število dvigne nad milijon. V tem številu je nad 200,000 članov, med katerimi je tisoč izkušenih agitatorjev in drugih delavk, ki so aktivne v strankinem prosvetnem, političnem, novinarškem, učnem in propagandističnem delu.

V teku dobrega leta je stranka napredovala za okrog 150,000 članov. Obdržuje tisoče shodov, predavanj, konferenc in učnih tečajev. V problemu letu npr. je imela 45,000 shodov in razpečala je 115 milijonov letakov ter pamfletov.

Nemško delavstvo ne zanemarja svojega tiska. Kljub temu je nemška socialna demokracija napredovala in beleži tudi krasno izpopolnjevanje svojih organizacij ter njihovih različnih funkcij. Nemški delavci niso zgradili tega kar imajo samo s shodi, diskuzijami in sejami, ne go so jim bila to le sredstva pri njihovem vsestranskem delu za razmah njihove stranke.

Ali ste že poslali naročnino? Obnovite jo, ako hocete list redno prejemati.

ŠEGETAVCI TRUSTOV SI POMAGAJO V TRUSTU

Interesi posameznih trustov si raje pomagajo drug drugemu kakor da bi se uničevali. Vedo, da je prijetnejše, če drug drugači šegetajo, kakor pa da bi se suvali in praskali. Samo publika ne razume te resnice, pa se praska do skrajnosti ter si veča nadležno srbečico, ki je posledica njene neorganizirnosti napram izkorisčanju, katerega uvaja na debelo in drobno v vseh oblikah trustjanski moloh.

Kdo hoče velike vojne mornarice i čemu

Nad četrti milijona dolarjev enemu propagandistu

Hoover odredil preiskavo o detovanju velikih ladjedelnic, katere financirajo propaganda proti omejitvi oboroževanja in zmanjšanju vojnih mornaric.

Kadar čitate v velikih dnevnih stičnih gradivo v prilog velike vojnih in revijah članke, poročila in ne mornarice. Shearer je predložil sodišču razne dokumente v dokaz, da so ga kompanije za takoj propagando najele in mu tudi že izplačale gotove vsoté, potem pa prestale, ker se menda boje, da bo Mae Donald zmagal vsled česar bi bili nadaljnji njihovi stroški izguba.

Predsednik Hoover je podal dolgo izjavo, v kateri pravi, da je dolžnost direktorjev prizadetih kompanij pojasniti svoje stališče, četudi jih ne sumi, da so oni direktno odgovorni za to propagando. Izjava nadalje, da ima vsakdo pravico javno povedati svoje mnenje ali kritizirati ni pa v interesu dežele, da bi se pod masko propagande za varnost ameriških interesov na morjih skrivali privatni interesi, ki bi s svojimi podkupljennimi večkrat zavajalno vplivali na javno mnenje. Hoover želi, da generalni pravnik afero preide, kar bo seveda storil, medtem pa bo stvar pozabljena, ker kapitalistično časopisje noče napraviti iz nje senzacijo.

Kajti će razgale ene kompanije, bi moralo tudi druge, ki imajo podkupljene "večkratke" da vodijo propagando za zvišanje enine itd. Nam v zadovoljstvo je le to, da neverni tómaži, ki misijo da socialisti samo kritizirajo, vidijo, da jih kompanije res pitajo s plačano patriotsko propagando za "obrambo" ameriških interesov.

Gibanje za delavsko stranko dobiva jačji odziv v unijah

Fitzpatrick za delavsko stranko

Na konvenciji newyorske delavske federacije, ki se je vrnila Syracuse, N. Y., je prislo na dnevni red tudi vprašanje delavske politike. Na tej konvenciji se je po več letih zopet pojavila jak socialistična stranka, ki ima svoj izraz v Konferenci za napredno delavsko akcijo. Predlog, da se bi federacija izrekla za delavsko stranko, je bil poražen, toda administracija je porabilo vso svojo zgovornost proti predlogu. Zanj je bilo oddanih na tej konvenciji več glasov kot na katerikoli prejšnji. Zanimiva je bila tudi diskutija o predlogu, da se federacija izreče za podprtjanje delavskega kolegija v Brooklynu. Voditelji federacije so apelirali na delegacije, naj glasuje proti, kajti še se zgodi nasprotno, bo to klofata vodstva A. E. of L, kar se ne sme zgoditi. Večina je ubogala ter glasovala po navodilih konservativcev. Konvencija se je izrekla za oprostitev Mooneyja in Billingsa in sprejela mnogo resolucij, ki so jih predložili socialistični delegati unije.

V Chicago se je v svojem govoru na delavski praznik 2. septembra izreklo za samostojno delavsko politično akcijo predsednik Chicago Federation of Labor John Fitzpatrick. Tudi v mnogih drugih mestnih delavskih federacijah dobiva ideja delavske stranke več pristašev in ponekod je bila lokalna delavska stranka že ustanovljena.

Sinclair smatra, da je imel že dovolj dolgo pokero

Zeli osvoboditev iz ječe

Ameriški oljni magnat Harry F. Sinclair smatra, da je imel že dovolj dolgo pokoro v ječi, v katere je bil obsojen, ker se je upiral sodišču ter ignoriral senat. V ječi se mu godi prav dobro. Preskrbeli so mu sobo z vso potrebno in tudi nepotečno opremo, ob enem pa so mu dali tako službo, da se je lahko vozil okrog zdravnikom jetnišnice v njegovem limozinu. Harry je bil zaplenjen v korupejo na debelo, in

Tea pot doma bo v poglavju grafta zapisano z debelimi črkami, zraven pa imo Sinclair, Flanagan, to ne ženira, ker pač ve, da je vse v korupeji, le, da nekateri afere pridejo pred zrcalo javnosti, o drugih pa se moliči. Vendnar pa je njegov slučaj vreden, da si ga včasi ogledamo, ker dokazuje, da se meri pravico z dolžarji.

J. S. Z. zbrala v stranki agitacijski fond nad \$560

Akcija za agitacijski fond socialistične stranke v znesku \$50,000 se nadaljuje in traja do konca tega meseca. Dosedaj zbranih nad \$20,000.

Dasi čas za zbiranje agitacijskega fonda v prid socialistične stranke ni posebno ugoden ker nismo v vrvenju volilne kampanje, se je posebenim strankinem odsek pod vodstvom Normana Thomasa posrečilo zbrati sedanj nad \$20,000, ali nekoliko manj kot polovico minimalne vstoje.

J. S. Z. je do 7. septembra zbrala nad \$560,00. Izkaz je objavljen v tej številki.

Tajništvo JSZ, apelira na vse sodruge in somišljence, da delujejo naprej ter pomagajo dobiti potrebna sredstva, brez katerej stranka ne more razviti uspešne agitacije.

**"American Union
Labor Unity"**

Veliko petja, ali malo enotnosti

TAJNOST IZZA
KONVENCIJE
S. R. P. J.

Na četrti strani
Nad 200 oseb izgubilo življenje v nezgodah 1.-2. septembra

V nedeljo in pondeljek, 1.-2. septembra, ko sta bila dva praznika skupaj, je šlo stotisoč ljudi na ulice več kot običajno druge nedelje. Nad dve sto oseb je bilo ubitih v avtomobilskih nezgodah, precej pa jih je utonilo pri kopanju.

